

Mevrouw Proper

MARTINE D'HAENEN

Mevrouw Proper

MARTINE
D'HAENEN

DE
SCHOONSTE
HUISHOUDTIPS
VAN MARTINE
BEKEND VAN TV

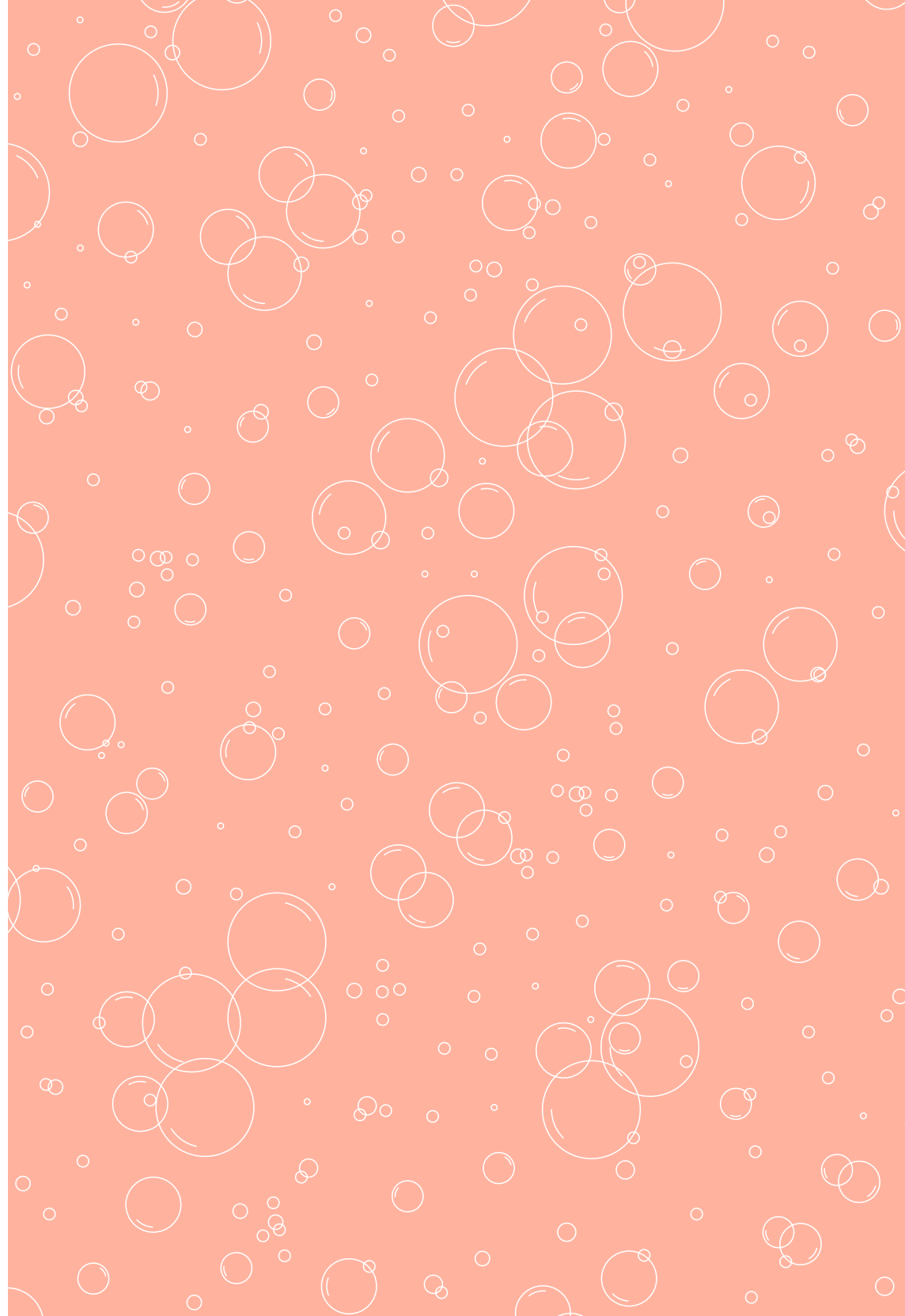

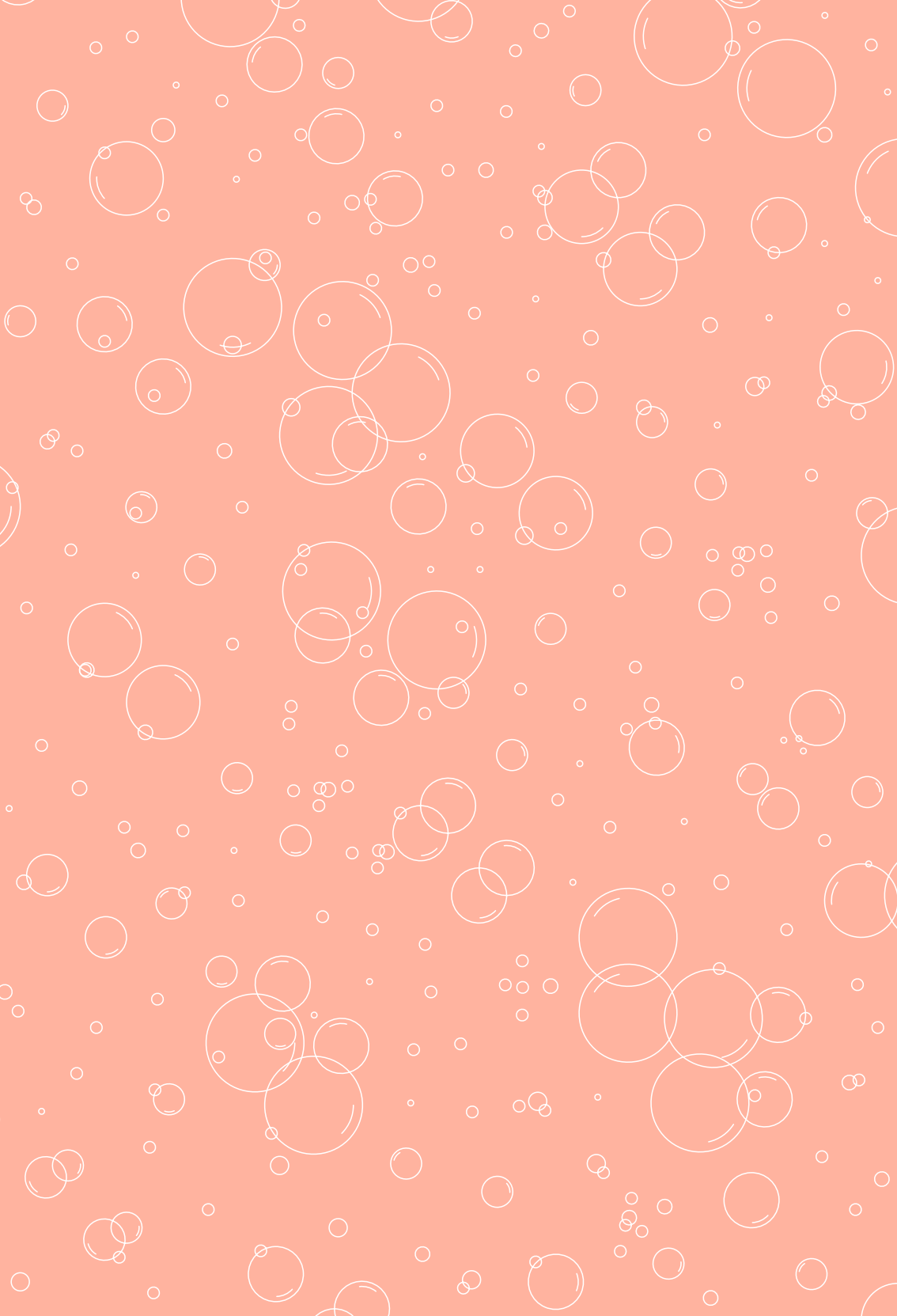
BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

Inhoud

Weerd vooraf door Davy Parmentier	9
Veel meer dan mevrouw Proper: dit is Martine	17
Herkend worden op straat	17
Selfmade woman	21
De oranje Puch en de rode Fiat	26
Wat wil ik worden als ik groot ben?	29
Een huishoudboek?	35
Van huishoudster, naar BV, naar... schrijfster!	35
Happy huis	39
Handen uit de mouwen: poets-essentials	43
De woonkamer	51
Woonkamer-to do's	54
Woonkamer: grotere klussen	65
Woonkamer: nog enkele tips en wijsheden	72
De keuken	75
Keuken-to do's	77
Keuken: grotere klussen	83
Keuken: nog enkele tips en wijsheden	96

De badkamer	99
Badkamer-to do's	100
Badkamer: grotere klussen	113
Badkamer: nog enkele tips en wijsheden	117
De slaapkamers	121
Slaapkamer-to do's	122
Wassen en plassen	129
Wassen-to do's	130
Drogen-to do's	145
Strijken-to do's	149
Harige huisgenoten (en minder fijne bezoekers)	153
De lieverds	156
De ongenode gasten	160
Nog wat tips om het af te leren (en een handige checklist!)	165
Martines extra tips	165
Checklist!	169
Dankwoord	173

Weerd vooraf door Davy Parmentier

Ik ben een zonnekind, zoals ze dat noemen. Dankzij mijn ouders heb ik een fantastische kindertijd gehad, een jeugd waar ik met enorm veel plezier op terugkijk.

Net zoals mijn moeder Martine ben ik een kind van Oostduinkerke. Zij is er geboren en getogen. Ze woont er vandaag nog altijd en dat zal niet zo snel veranderen, denk ik. Ik ben ook geboren in Oostduinkerke, maar ben later naar Antwerpen en Gent getrokken. Maar voor dat gebeurde, kreeg ik van thuis uit echt de wind onder de vleugels. Dankzij mijn ouders, mijn mama, kon ik opgroeien tot wie ik vandaag ben – en op wat voor een manier!

Niet dat ik het toen echt wist of merkte, maar we hadden het niet erg breed thuis. Toch was mijn jeugd zorgeloos. En als ik zeg 'zorgeloos', dan bedoel ik ook écht zorgeloos. Er was altijd lekker en vers eten in huis, alles stond netjes aan kant en was proper, mijn bed werd wekelijks verschoond, we gingen op vakantie met het gezin, kregen mooie kleding, hadden het gezellig.

Tijdens mijn kindertijd startte de commerciële tv-zender VTM op. De jaren '90 waren de gouden tijden van VTM. Dat vond ik allemaal heel erg interessant om te zien en te beleven. Er kwamen heel wat programma's naar de zee in de zomermaanden en daar trokken mama en papa met mijn broer en mij naartoe. *Margriet aan zee, Tien om te Zien...* we gingen daar allemaal naartoe en zagen heel wat artiesten. Heerlijk.

Ik ben jarig in de zomer en dat ging elke keer gepaard met de nodige verbouwprojecten in de tuin. Dan knutselde ik een podium in elkaar en bouwde ik ons dia-apparaat om tot een projector met lichteffecten. Ik stak shows ineen. Mijn ouders hebben dat nooit afgeremd of tegengehouden: ze lieten me doen – ook al brak ik daar de boel voor af. In de weekends ging ik op stap met de camera van mijn grootmoeder en maakte ik samen met andere kinderen uit de buurt parodieën op televisieprogramma's. Het was toen al te merken dat ik later zelf 'bij de televisie' zou kunnen gaan werken.

Nochtans was dat een heel andere wereld dan die van mama (en papa). Zij kenden al die BV's en artiesten van op de televisie of aan de zee tijdens de zomermaanden. Voor hen lag zo'n tv-zender ver weg van hun bed. Ik zou er uiteindelijk zelf gaan werken en mag mezelf vandaag contentdirecteur van VTM noemen.

Veel mensen die weten dat ik de zoon van Martine ben (en dat Martine mijn mama is) denken dat ze op die manier bij Gert Verhulst en Ellen Callebaut – de Verhulstjes – is beland als huishoudhulp. Maar dat klopt niet! Mama leerde Gert eerst kennen! Op een dag kreeg ze de vraag van een gemeenschappelijke vriend of ze huishoudhulp bij de familie Verhulst wilde worden. Ze vroeg me toen om raad en ik heb haar gezegd dat het zeker een goed idee zou zijn. Ze is niet alleen supergoed in haar metier, ik wist dat ze ook helemaal zou opleven in die omgeving, waar veel mensen over de vloer komen. En inderdaad, dat is ook gebeurd: er is een wereld voor haar opengegaan. Maar het

kwam dus niet door mij dat ze daar belandde: dat gebeurde helemaal op haar eigen merites. Omdat ze zo ongelooflijk goed is in wat ze doet.

Pas een tijd daarna kwam Gert erachter. Hij en ik hadden contact over een nieuw VTM-programma: K3 zou ermee stoppen en er was een idee om een tv-programma te maken om een nieuwe K3 te vormen, K2 zoekt K3. De bespreking vond plaats bij Gert thuis in Oostduinkerke. Ik stapte er binnen en kon het niet laten om te zeggen: 'Wow, dat is hier proper.' Pas toen werd de link voor Gert duidelijk.

Mijn mama werd meer dan alleen maar de poetsvrouw, ze werd ook conciërge wanneer Gert en Ellen er niet waren. Een vertrouwenspersoon ook. Eigenlijk zelfs een beetje het vijfde lid van dat gezin, met ook twee tieners in huis, en twee honden.

En toen kwam *De Verhulstjes*. Het werd een groot contrast met 'zomaar de huishoudster' zijn. Plotseling zeiden mensen 'hallo' op straat tegen haar. Ze werd een beetje een volksheld, een BV – ik zag en zie dat ook als ik met haar op restaurant zit of op straat loop. Het is een mooie overwinning voor haar, ze vindt dat fijn. Vroeger gingen we samen naar *Tien om te Zien* en zagen we daar Bart Kaëll en Luc Appermont optreden en presenteren. Vandaag kennen ze elkaar persoonlijk. Dat is grappig om te zien.

Ik moet vaak lachen met mama. Ze is ongelooflijk, we maken weleens wat mee. In 2019 was er een grote opname voor *30 jaar VTM* in het Studio 100 Pop-Up Theater in Puurs. Ik had natuurlijk een drukke dag, maar kreeg vijf minuten voor de opname startte een bericht van haar: 'We zijn hier dan hé.' Ik kon me niet herinneren dat ik kaarten had geregeld voor haar. Maar dat had ik ook niet gedaan. Ze had die gewonnen bij de *Day Allemaal*. Als ze me dat nu gewoon had gevraagd... In ieder geval, ik stuurde haar dat ik haar na de opnames zou komen halen om naar de vip te gaan. Het duurde toen wel even om in de vip te

raken, omdat ik onderweg de hele tijd werd aangesproken. Bovendien had ik wat stress, omdat ik mijn partner Lukas toen pas kende en nog niet had voorgesteld aan haar. Dat zou ik dus daar en dan doen. Toen ik in de vip kwam, zag ik mijn moeder er al staan. Ze was zelf binnengeraakt en stond uitgebreid te praten met iedereen. Stress dus. Gelukkig kwam ik Ingeborg tegen. Zij heeft Lukas bij de arm genomen en heeft hem voorgesteld. Het was meteen beklonken.

Lukas is trouwens enorm onder de indruk van mijn mama. Sinds ze met pensioen is, komt ze regelmatig naar ons in Gent en dan kan ze het niet laten om van alles in ons huis te doen en schoon te maken. Als ze bij ons is geweest, dan zijn de douchekoppen ontkalkt, de schoenen gepoetst, het werkblad in de keuken behandeld, de ramen schoon-gemaakt. Of er zitten plastic zakjes in de diepvriezer met een aantal sneetjes brood voor als we eens op een dag zonder zitten. Binnen haar vakgebied is ze een ongelooflijke expert. Voor mij is wat ze doet allemaal normaal, ik heb het altijd zo geweten.

Ik heb dat ook wel meegekregen van haar. Ik zet dingen op de trap die mee naar boven moeten. Haal ik de was uit de wasmachine, dan schud ik die eerst goed uit. Lukas zal die gewoon ophangen, waardoor er al eens iets dubbel zit. Ik weet dat Dreft Platinum goed is voor meer dan alleen de afwas. Ik herinner me nog hoe ik eens de ramen aan het poetsen was. Wachten tot de zon weg is, dan vlot met de trekker over de ramen op de juiste manier zodat er geen strepen op komen... Lukas én zijn mama zaten me toen aan te kijken met open mond. Hilarisch was dat.

Mama is ook altijd een erg zorgend type geweest, voor mijn broer en mij. En nadien, toen wij ouder waren, voor Viktor Verhulst. Dat is op zich grappig, want Vik en ik zijn ondertussen goede vrienden. We hebben ooit eens samen de Dodentocht gewandeld. Zij is toen meegegaan. Eerst om te gaan oefenen. Toen was ze onze coach en zorgde ze voor het materiaal en drinken en eten. We hadden toen wel

twintig blaren, herinner ik me. Bij de echte Dodentocht stond ze op verschillende punten langs de route. De laatste kilometers heeft ze met ons meegewandeld en gefilmd. Het was heel erg toen ze bij de finish door iemand van de organisatie werd weggestuurd: ze mocht niet mee over de finish omdat ze wandelde zonder borstnummer. Maar ze was er voor ons.

Nu, we halen ook wel grappen met haar uit! Dan gaan Vik en ik voor een grote foto van een berglandschap zitten, maken een foto en sturen die naar haar. We laten uitschijnen dat we samen op vakantie zijn. Ik denk dat ze er soms echt intrapt.

Ze maakt heel wat mee. Zo luistert ze graag naar Radio 2. Op een ochtend belde ze naar het programma en voerde ze een gesprek met de presentator.

‘Wat ben je gaan doen?’ vroeg die.

‘Ik ben gaan stappen,’ antwoordde ze. En er ontspon zich een heel gesprek over het vroege ochtenduur.

Op een gegeven moment kwam de clou. De presentator vroeg: ‘Hoe doe je dat, zo op jouw leeftijd nog zo lang en laat gaan stappen?’

Mijn mama antwoordde: ‘Met goede sokken.’

Pas toen begreep de presentator dat ze bedoelde dat ze was gaan wandelen, niet dat ze was gaan feesten. Ik moest hard lachen toen ik dat hoorde. Typisch mama.

Het leven is nooit saai met haar. En ik ben haar heel dankbaar. Dat we vroeger thuis weinig hadden, heb ik nooit echt gevoeld. Mijn broer en ik hebben kunnen bereiken wat we vandaag bereikt hebben.

Het is belangrijk om je afkomst te omarmen. Iemand die daar een heel mooi voorbeeld van is, is Gert Verhulst. Hij heeft me dat geleerd en getoond. Gert is van eenvoudige komaf. Daardoor heeft hij de kans gekregen om te leren inschatten waar het brede publiek van houdt, wat de mensen willen zien. Ik heb dat ook wel meegekregen van mijn ouders, en ik ben daar superdankbaar voor. Daardoor kan ik vandaag doen wat ik doe bij VTM.

En nog even dit: wat je vast meteen zal opvallen wanneer je dit boek leest, is dat mama een open boek is. Het is dan ook ongelooflijk dat het zo lang heeft geduurd voor ze er echt een schreef. En dat over wie zij is en waar ze zo goed in is. Ik ben enorm trots op haar! Ik wens je veel plezier met het lezen.

Davy Parmentier

Contentdirecteur van VTM – maar toch vooral zoon van Martine D'haenen

Veel meer dan mevrouw Proper: dit is Martine

HERKEND WORDEN OP STRAAT

Ze beschouwen je als een Verhulstje, ook al
ben je maar degene die haar boterhammen
in de keuken zit op te eten.

Tegenwoordig word ik weleens herkend op straat. Dat zie ik aan de blik van de mensen, ik merk het aan hoe ze naar me kijken. Of ze spreken me aan: dan kan je natuurlijk helemaal zeker zijn dat ze weten wie je bent. Het gebeurde zopas nog, een paar dagen geleden, voor ik aan dit boek begon te schrijven. Ik had net een bespreking gehad bij de uitgeverij, om eraan te kunnen beginnen. Ik stapte buiten uit het kantoor, het gezellige Gent in voor een paar boodschappen en om een hapje te gaan eten, toen ik in de Veldstraat werd aangesproken.

Het was een groepje vriendinnen. Of ik met hen op de foto wilde? Natuurlijk wilde ik dat!

Ik heb jarenlang bij de familie Verhulst – de Verhulstjes – gewerkt en er is natuurlijk momenteel geen enkele familie in Vlaanderen die bekender is dan zij: Gert en Ellen, Viktor en Marie. Iedereen kent ze wel. Dat komt onder andere door *De Verhulstjes*, de realityreeks die sinds 2021 wordt uitgezonden (en herhaald) op Play4. Het programma komt trouwens ook in Nederland op de buis, dus ook bij de noorderburen is de familie Verhulst steeds meer bekend. Zij worden natuurlijk alle vier – de ene al meer dan de andere – herkend, en dat zo goed als overal waar ze komen.

Toen de eerste plannen er waren voor het tv-programma, werkte ik al een hele tijd bij de familie. Ik startte in december 2012 als hun huis-houdster. Op een dag zei Ellen: 'Martine, heb je even een moment om te babbelen? Gert zou je graag iets willen vragen.'

Ik schrok, want meestal regelde Ellen alles met me en praatten Gert en ik alleen wat terloops, over koetjes en kalfjes, en hadden we het al helemaal niet over iets speciaals. Toen Ellen dat vroeg, ging er meteen van alles door mijn hoofd... Waarom zou Gert met mij willen praten? Zo ernstig! Ik was bezorgd. Zo ben ik nu eenmaal. Maar ik moest me geen zorgen maken, zei Ellen.

'Martine', viel Gert even later met de deur in huis – ik denk dat hij ook wel weet hoe ik ben en dus merkte dat ik zenuwachtig was. Hij kwam meteen ter zake: 'Binnenkort beginnen ze in ons huis te filmen. Er wordt een realityreeks over ons en onze familie, ons gezinsleven, gemaakt. Daarvoor gaan ze ons volgen en filmen hoe ons dagelijkse leven hier in huis in Oostduinkerke eruitziet. En daar hoor jij natuurlijk ook bij. Dus daarom zou ik je willen vragen of jij het ziet zitten dat ze jou ook in beeld brengen.'

Ik dacht even na, maar zag niet in waarom dat niet zou kunnen. Spannend zelfs... 'Natuurlijk!' antwoordde ik. 😊

'Je hoeft niets speciaals te doen', legde hij verder uit. 'Je zal gewoon rondlopen in huis en doen wat je elke dag doet. Misschien dat de tv-makers je weleens een vraag zullen stellen. Dan kan je gewoon antwoorden.'

Zo gezegd, zo gedaan dus! Vanaf dat moment deelden de Verhulstjes en ik op regelmatige basis het huis met een productie- en cameraploeg. Toffe mensen allemaal, het was heel leuk om hen te leren kennen. Maar eerst filmde ze me vooral 's middags, wanneer ik zat te eten in de keuken. Toen dacht ik: de kijkers, moeten nogal een idee van mij hebben! Die Martine doet niets anders dan zitten en eten! Maar geleidelijk aan kwam ik ook op andere momenten in beeld. Ze gingen mee met me op pad wanneer ik met de honden – Leo en Marcel – ging wandelen bijvoorbeeld, of toen ik Ellen meenam naar *de Stienesteekers* (de groep vrouwelijke garnaalvissers waar ik bij hoor) om te voet garnalen te gaan vangen. Er was onze heel toffe uitstap naar Kamping Kitsch, waar Samson en Marie optraden enzovoort.

Ik heb altijd een goede band gehad met Viktor Verhulst. Het is fijn praten met hem, hij is een schat van een jongen – man moet ik eigenlijk zeggen – en ik ken hem ondertussen al behoorlijk lang. Toen *De Verhulstjes* op de buis kwam, zei hij: 'Binnenkort als je hier op de dijk loopt, Martine, dan gaan ze je herkennen!' Daar moest ik eens om lachen. Dat kon ik echt niet geloven. Viktor toch! Het zou allemaal wel niet zo'n vaart lopen. Maar het is zo, Vik had gelijk: in hoe meer afleveringen je te zien bent, hoe meer mensen je herkennen. Ze beschouwen je als 'een Verhulstje', ook al ben jij maar degene die haar boterhammen in de keuken zit op te eten.

Op een dag – ik denk dat *De Verhulstjes* nog niet zo heel lang werd uitgezonden – liep ik op de dijk in Oostduinkerke. De Zeedijk was

verlaten, maar er kwam een meisje voorbijgewandeld. Ze stopte en glimlachte naar me. 'Martine?' zei ze. Ik stond daar maar na te denken: 'Wie zou dat kunnen zijn? Vanwaar moet ik haar kennen?'

'Jij bent toch Martine? Van *De Verhulstjes*?' ging ze al snel verder. Ze herkende me van op tv, ze volgde het realityprogramma met veel plezier, vertelde ze.

Dat was de eerste keer dat iemand me herkende. Ik dacht toen eerst nog: dat is Vik! Hij heeft hier iets mee te maken! Die jongen heeft het opgezet, hij heeft iets afgesproken met dat meisje om mij te grazen te nemen. Maar nee hoor... het was echt. Ik was 'Martine van de Verhulstjes' geworden.

Ondertussen gebeurt het veel meer en ik geniet er best van, van die aandacht. Ik heb zoveel mensen leren kennen. Mensen die vriendelijk zijn, die goed voor je zorgen, je in de watten leggen en het goed met je voorhebben. Allemaal door dat programma. Dat is een hele beleving! Maar, het is ook een heel andere wereld dan degene waarin ik ben opgegroeid en groot geworden.

SELFMADE WOMAN

'Martine, trek jij een overall aan?
Jij kan dat ook!'

Nu zit ik hier, ik ben 66 jaar. En ik denk: waar is de tijd? Ik heb goede herinneringen aan mijn leven, maar natuurlijk ook minder goede. Zo is dat bij iedereen waarschijnlijk? Wie is de Martine *achter* de Martine 'van de Verhulstjes'? Wie ben ik echt? En waar kom ik vandaan? Ik heb heel hard moeten nadenken, en het is niet simpel om dat allemaal goed en duidelijk op papier te krijgen: er komen zoveel herinneringen in me op. Dit heb ik nog meegemaakt! En dat! Dus hier gaan we. Terug naar de jaren 60, waar het allemaal begon.

Ik ben Martine D'haenen. Ik ben geboren op 18 februari 1960 in Veurne. Op dat moment was mijn oudste zus Christine zeven jaar (zij is geboren in 1953). Acht jaar later, in 1968, werd Kris, de derde baby D'haenen, geboren en was ons gezin compleet.

Op deze foto ben ik ongeveer twee jaar oud. Je ziet het: ook toen was ik al heel goedlachs.

Mijn ouders, Gerard en Raymonde, hadden een Fiat-garage. Ze waren onderverdelers van een grotere Fiat-verdeler. Ze kochten ook *accidenten*

op, kapotte auto's die ze opknapten om door te verkopen. Er waren jonge *occasies*, tweedehandswagens. En dat naast het andere garagewerk. Het was altijd erg bedrijvig in de garage. Dat heb ik altijd zo geweten.

Dit is de oude garage waarmee het allemaal begon. Mijn papa staat in het midden van de foto, mijn mama rechts en zus links. Als je goed kijkt, zie je dat er een bal komt piepen van achter de rok van mijn mama. Daar sta ik!

Op school behaalde ik goede resultaten. Tot het eerste leerjaar ging ik in Oostduinkerke naar school, maar vanaf het tweede jaar van de basisschool trok ik naar Nieuwpoort. Op het middelbaar zat ik in de richting 'moderne'. Eerst trok ik naar Nieuwpoort met de bus, maar op termijn natuurlijk ook met de fiets. Dat ging vlotter.

De vakanties waren altijd extra druk. Dan ging ik weleens naar mijn grootouders in Veurne. Dat waren van die mensen die buiten aan de voordeur op een stoel zaten en met de burens praatten. Daar heb ik levendige herinneringen aan. Maar ik ging ook weleens naar de speelpleinwerking. Daarvan herinner ik me vooral de *bèreslechte* boterhammen. Zo vies, bah! Het waren boterhammen met *gelei*, jam, en daar zaten van die brokjes in. Ze werden 's ochtends al klaargemaakt

en lagen er dan een hele tijd te weken tot we ze 's middags zouden opeten. Het waren lange dagen op het speelplein. Mijn ouders hadden geen tijd voor mij, en tussen mij en Christine en Kris waren er grote leeftijdsverschillen – op dat moment voelde dat toch zo.

In de zomer ging ik graag naar de strandspelen, daar kon je aan deelnemen via de wikkels die om blikken Unox-soep zaten. Dat waren spelen als: om het snelst rijden op een fiets op een podium, of deelnemen aan een gocartwedstrijd op een parcours op de Zeedijk. Wie het beste scoorde, won. Heel simpel. Op een bepaald moment was ik de winnaar. Ik was zo ongelooflijk trots. Zo heb ik ook eens meegedaan aan een fortentouwwedstrijd op het strand, in ploegen. Daar heb ik mee in de krant gestaan en ik heb er een wereldbol mee gewonnen die licht gaf!

Ik had een *trontinet* (een step) en een gocart, en ik fietste heel wat kilometers rond in de buurt. Ik moet zo'n tien à elf jaar zijn geweest toen ik met de fiets, met mijn benen wijd open, van een heuvel naar beneden reed. Je kan het vast al raden: ik knalde met mijn wiel tegen een riooldeksel, ben ten val gekomen, over mijn fiets gevlogen, heb de grond geraakt en was buiten bewustzijn. Het resultaat? Ik had een schedelbreuk en een hersenschudding. Ik ben toen maanden van school thuisgebleven, en lag echt in een donkere kamer. Er zaten lelijke, dikke nietjes in mijn hoofd. Ik herinner me vooral nog de gele zetel waarin ik uren heb doorgebracht. Ik keek er altijd naar uit wanneer mama boeken voor me haalde, want veel anders kon en mocht ik niet doen. Trouwens, die heuvel: als jong meisje had ik nog geen idee dat ik daar later een hele periode zowat dagelijks zou komen, met de fiets. De heuvel is namelijk vlak bij het huis van Gert en Ellen in Oostduinkerke.

In 1973 zijn mijn ouders gescheiden. Mijn jongste zus is meeverhuisd met mijn moeder. Mijn oudste zus was het huis al zo goed als uit. En ik moest bij mijn vader blijven. Hij had vrij snel een nieuwe vriendin, met wie hij is getrouwd. In 1982 kreeg ik er nog een halfzus bij, Cynthia.

Maar nu nog even terug naar de jaren '70. In die periode ging mijn zus Christine het huis uit. Zij was ouder en zat dus al in een andere levensfase dan ik. Ze was voortijdig gestopt met school, omdat ze op die manier onze ouders kon helpen in de garage. Dus op mijn vijftiende volgde ik haar voorbeeld: ik ging in juni 1975 van school af. Ook al deden al mijn vriendinnen verder, ook al behaalde ik goede punten en ging ik graag naar school: ik stopte met mijn middelbaar en zou voortaan de handen uit de mouwen steken in de garage.

Ik heb nooit een echte opleiding gekregen om te werken in de garage, maar gaandeweg heb ik wel alles geleerd. Ooit volgde ik enkele lessen boekhouding in Brugge, maar het grootste deel heb ik mezelf aangeleerd. De facturatie van de garage lag in mijn handen. In de nonnenschool volgde ik typlessen. Maar het ging verder dan dat. Eerlijk, eigenlijk kon ik van alles aan – ook dingen die je niet zou verwachten van

Aan mijn schort te zien, was ik toen al volop aan het werk in de garage. Ik werkte in het kantoor en tankte benzine in de wagens. Ik moet zo'n zestien jaar geweest zijn.

een jonge vrouw. Dingen die mijn zus, in de periode voor mij, niet had gedaan. Zij zat in het kantoor, werkte er en als ze even moest wachten, dan las ze wat. Bij mij was dat anders. Vielen er zware materialen te dragen – wat weleens gebeurt in een garage natuurlijk – dan hielp

ik, of ik sleurde ze alleen op hun plaats als ik er even alleen voor stond. Technische problemen? Ik keek ernaar en probeerde het op te lossen...

Het waren lange dagen in de garage, er was veel werk. Er stond ook een benzinepomp en die was drukbezocht. We waren alle dagen open – behalve op de dag van de kermis, dan waren we naar jaarlijkse gewoonte gesloten. Alles moest opbrengen natuurlijk! Ruiten wassen, water toevoegen aan de batterij, banden oppompen: Martine was *your woman*. We hadden ook een *depannagedienst* voor onze vaste klanten, deden pechverhelping, en takelden auto's naar een carrosseriebedrijf. ☺

Op een dag was een van onze werkmannen ziek en mijn vader had geen vervanging. Of toch. Natuurlijk had hij vervanging! 'Martine, trek jij een overall aan? Jij kan dat ook!' zei hij vastbesloten. Door zo hard te werken, heb ik veel *macht*, *kracht*, opgebouwd: daar ben ik echt sterk van geworden.

Ik had in die periode, ik was zestien à achttien jaar, een appartement boven de garage. Daar woonde ik alleen. Dat appartement moest ik natuurlijk ook nog eens onderhouden. In het weekend kwam mijn moeder langs om te controleren of het allemaal wel netjes aan kant stond, of alles schoon was. En dat was niet simpel voor een jonge, hardwerkende vrouw. Het was mijn eerste kennismaking met echt zelf het huishouden voor je rekening nemen.

Trouwens, eerlijk gezegd: ik was best wel bang in dat appartement. Ik hoorde weleens iets vallen in de garage, ook al was er niemand. De telefoon ging de hele tijd, ook wanneer mijn vader er niet was. Dan was het van: 'Hallo, we staan met een platte band aan de Vismijn in Nieuwpoort.' Ja, wat moest ik daaraan doen? Wat kon ik doen als mensen belden met zo'n nieuws? Maar ik leerde mijn plan trekken, wist mezelf te redden. Dat had ik altijd al gedaan en zou ik blijven doen. Vandaag ben ik zo nog altijd.

DE ORANJE PUCH EN DE RODE FIAT

Ik had vrijheid door dat brommertje,
ik had vrienden. Heerlijk!

Ik kwam door de garage – gek genoeg misschien – ook wel op plaatsen. Bij een orgelmuseum bijvoorbeeld! Daar kwam ik terecht toen ik naar een adres ging voor autoafbraak. We waren er aan het werk, maar ik liep wat rond te neuzen en kwam zo uit bij de orgels. Zo mooi om te zien: die man had een museumpje met orgels in alle vormen en maten, en van die boeken met gaatjes erin om de orgels deuntjes te laten spelen. Ik was zwaar onder de indruk. Ik liep in die periode ook in de carnavalsstoet mee. Dat was altijd tof!

Op mijn zestiende kreeg ik een brommertje, een Puch. Het was opvallend: oranje van kleur, en metallic. Dat oranje was écht mijn kleur – ik heb altijd al veel van kleuren gehouden, vandaag nog altijd trouwens. Die Puch was ook echt mijn ding. Ik was daar heel blij mee. Ik kon daar zelf *naft*, benzine, in doen wanneer ik maar wilde, want die was natuurlijk vrij voorhanden in een garage. Het was een onbezonnen tijd: ik had vrijheid door dat brommertje, ik had vrienden. Heerlijk!

Ik was altijd al graag buiten geweest. Dan trok ik bijvoorbeeld naar de duinen en de bunkers om wilgenkatjes te plukken. Dat zijn van die kleine, pluizige planten. Die zette ik dan in een vaas thuis. Dat was heel mooi en ze houden jaren. Het was trouwens grappig, want toen

ik jaren later bij Gert en Ellen thuis kwam, stonden daar ook van die wilgenkatjes in een vaas!

Maar ik ging natuurlijk ook verder dan de duinen op stap! Ik ging uit. Met de Puch! Naar cafés, naar dancings. Misschien was ik wat naïef en was dat niet helemaal oké. Ik woonde in die periode alleen en als ik uitging, wist niemand dat ik weg was, waar ik naartoe ging en of en wanneer ik zou thuiskomen. Dat zorgde tegelijk voor een enorme vrijheid natuurlijk, maar het was niet zonder risico. Ik ben eens op een nacht lastiggevalen en heb toen schrik gekregen. Dat opende mijn ogen.

Wat voertuigen betreft: het bleef niet bij die Puch. Ik reed ook al snel met een auto! Het zat zo: er kwam een Fiat 124 of 128 Rally – ik weet niet meer precies welke uitvoering het was – binnen en die werkte niet meer. Hij was felrood, dat herinner ik me nog goed, en hij had op de deur van die zwart-witte blokjes. Mijn vader zei: 'Als je die weer aan de praat krijgt, dan mag je ermee rondrijden.'

Hier zit ik vol trots op mijn oranje Puch en draag ik een modern vestje, of toch voor die tijd. We hadden het niet altijd breed thuis, dus het was extra speciaal om iets nieuws te mogen uitkiezen in een echte kledingboetiek.

Zoiets moest je mij natuurlijk geen twee keer zeggen. Dat zou ik wel even fiks. Ik zou die motor aan de praat krijgen. Banden vermaken, olie ververset, de remmen herstellen. En het lukte! Ik was zo ongelooflijk trots dat het me gelukt was. Ik mocht van mijn vader vervolgens over het voetpad naar het kerkplein rijden en daar wat toertjes doen. Top was dat!

Trouwens, ik heb altijd auto's binnen- en buitengereden in en uit de garage, maar die rode Fiat is me extra bijgebleven. Ik ging ook naar de keuring met de herstellende wagens, of ergens anders naartoe om stukken op te halen. Daar heb ik best nog wel wat mee meegemaakt. Ik herinner me een lichtblauw autootje – geen idee meer welk merk – waarvan de capeau, de motorkap, onderweg tijdens het rijden gewoon was opengevoelen! Maar ik heb het hoofd koel gehouden en heb me aan de kant gezet. Het was even later ook spannend toen ik met een vijfdeurs rally-stationwagen naar Menen moest rijden voor vervangstukken. Ik reed met die auto over de spoorweg en hoorde iets rammelen. Vreemd... Bleek dat ik mijn remblokken was verloren! Ik heb met de handrem de auto tot stilstand weten te brengen.

Hier ben ik samen op stap, naar de autokeuring, met een 'knecht' die ook in de garage werkte.

Ondertussen leerde ik, in de periode van dat brommertje, mijn man Roland kennen. Hij was zeven jaar ouder dan ik. We gingen samen uit naar een praatcafé in Koksijde, en van het een kwam het ander. Hij is bij mij op het appartement aan de garage komen wonen. In 1978, ik was toen twintig jaar, zijn we getrouwd. In 1980 is onze eerste zoon geboren: Wesley. Drie jaar later, in 1983, maakte Davy ons gezinnetje compleet.

De eerste jaren met Wesley werkten Roland en ik nog samen in de garage. Ik ben er uiteindelijk weggegaan in 1982. We zijn verhuisd.

WAT WIL IK WORDEN ALS IK GROOT BEN?

Ik was altijd al proper en net.
En ik had goed leren schoonmaken
in de garage en op mijn appartement.

Ik had er eigenlijk in mijn hele leven nog nooit bij stilgestaan wat ik 'wilde worden als ik groot was'. Mijn oudste zus had ooit een relatie met een kapper, toen ik een tiener was, en ze werkte bij hem in de zaak. Dat zag ik natuurlijk wanneer ik op bezoek bij hen ging en dat interesseerde me wel. Ik zag me nog wel kapster worden: haren wassen, knippen en in model leggen. Maar dat is het niet geworden. En mijn zus? Uiteindelijk is ze met een *beenhouwer*, een slager, getrouwd. 😊

In dat leven in de garage was ik gerold. Dat was gewoon zo. En net zoals dat op mijn pad was gekomen, leerde ik nieuwe mensen kennen. Er was een carrosseriebedrijf in Veurne waarnaar we de getakelde auto's wegbrachten. We kenden die mensen dus en raakten weleens aan de praat. De vrouw van die zaak was zwanger van haar derde kindje. Ze vertelde dat ze wat met de handen in het haar zat: 'Hoe moet ik dat gaan doen, met de zaak en drie kinderen? Mijn huishouden wordt een ramp!'

Zo ben ik bij hen terechtgekomen, ik ben hun beginnen helpen in hun huishouden. En dat ben ik de volgende tien jaar blijven doen. Toen hun derde kindje er was, Isabelle, begon het bij mij ook opnieuw te